

Een dove of slechthorende leerling

IN DE KLAS

Auditieve beperking in de klas

Leerlingen met een auditieve beperking kunnen het onderwijs goed volgen als er rekening wordt gehouden met een aantal aandachtspunten. Bij veel kinderen is het gehoorverlies aan beide kanten vrijwel gelijk. Het komt ook voor dat er een verschillend gehoorverlies is, of dat het kind aan één oor doof is en met één oor goed hoort. Voor deze leerlingen is het belangrijk om het leerproces zo soepel mogelijk te laten verlopen.

Algemeen

Leerlingen met een auditieve beperking hebben moeite met een aantal dingen:

- **spraak verstaan in een rumoerige omgeving zoals**

in de kantine, op het plein of bij groepswork in de klas

- **spraak verstaan zonder het gezicht van de spreker te zien**
- **spraak verstaan in grote ruimtes zoals een gymzaal of aula**
- **lokaliseren van geluiden: het is lastig om te weten waar bijvoorbeeld het stemgeluid van iemand vandaan komt.**

De leerling

- **Laat de leerling een plaats kiezen waar het slechtste oor naar de muur of het raam gericht is.**
- **Laat de leerling een plaats kiezen op ongeveer twee meter afstand van de leerkracht. Het is belangrijk**

dat hij het gezicht van de leerkracht goed kan zien om de spraak af te zien.

- **Laat de leerling tijdens groepswork een plaats kiezen zodat het beste oor gericht is op de medeleerlingen.**
- **Het helpt als de leerling aan zijn buur-leerling om herhaling mag vragen als hij iets niet goed heeft verstaan.**
- **De leerling zal vaak rondkijken of achterom kijken, om te achterhalen wie er spreekt en spraak te kunnen afzien.**
- **De leerling kan niet tegelijk schrijven en spraak afzien.**
- **De leerling kan maar bij één persoon tegelijk spraak afzien.**
- **Lange mondelinge lessen zijn vermoeiend voor de leerling.**
- **Wisselingen van leerkrachten zijn lastig want de leerling moet zich instellen op een ander mondbeeld en ander taalgebruik.**

De leerkracht

- **Probeer altijd te praten met het gezicht naar de leerling toe, dus bijvoorbeeld niet terwijl u op het bord schrijft. Houd uw hand niet voor uw mond en houd uw eventuele snor kort.**
- **Probeer de vraag die door een ander is gesteld, eerst te herhalen voordat het antwoord wordt gegeven.**
- **Het is prettig voor de leerling als u belangrijke mededelingen opschrijft: het onderwerp van het gesprek of de les, trefwoorden uit de les, de bladzijde die opgezocht moet worden, het huiswerk.**
- **Probeer op één plaats te zitten of te staan tijdens het lesgeven. De leerling wil uw mondbeeld graag volgen en dat is moeilijk als u heen en weer loopt.**
- **Laat altijd het licht dat vanaf een raam binnenvalt, op uw gezicht vallen. Als de leerling tegen het licht inkijkt, ziet hij namelijk alleen een silhouet en kan geen spraak afzien.**
- **Het helpt als u met de leerling spreekt op ooghoogte.**
- **Het helpt als u gebruik maakt van mimiek en lichaamstaal.**
- **Het is prettig als de aandacht van de leerling wordt getrokken vóórdat iemand gaat spreken.**
- **De leerling kan u beter volgen als het onderwerp van het gesprek vóóraf duidelijk is; als het**

onderwerp wisselt, geeft u dat aan.

Speciale omstandigheden

- **In een donkere ruimte verstaat de leerling veel minder van wat er gezegd wordt, bijvoorbeeld bij een filmvertoning of tijdens een kerstviering.**
- **Tijdens een kringgesprek moet de leerling zoeken welke persoon er spreekt. De leerling zit dus soms 'te draaien op zijn plaats' om de spraak goed te kunnen afzien. Het helpt, als de leerkracht wijst in de richting van de spreker.**
- **De leerling heeft snel last van geluidsbronnen zoals een ventilator, televisie of cd-speler. Deze bijkomende geluiden veroorzaken 'ruis' en bemoeilijken de communicatie.**
- **Bij luistertoetsen mist de leerling het spraakafzien en daardoor veel noodzakelijke informatie. Bovendien is er vaak achtergrondmuziek te horen die het verstaan bemoeilijkt. De tekst voorlezen voor de leerling is een grote steun.**

Het spreken

Het is prettig als de spraak van de leerkracht en leerlingen er op is gericht dat de leerling zo goed mogelijk kan verstaan en begrijpen. Het helpt de leerling als er sprake is van:

- **een goede mondbeweeglijkheid, lippen kaakactie**
- **een rustig spreektempo waardoor alle lettergrepen worden uitgesproken**
- **een duidelijke intonatie en beklemtoning**
- **het afmaken van de zinnen**
- **een goede uitspraak, maar zeker geen overdreven articulatie want dat maakt het spraakafzien alleen maar moeilijker**
- **spreeken op normale luidheid: extra hard spreken maakt het verstaan niet gemakkelijker.**

Het taalgebruik

Het helpt de leerling:

- **als een opdracht of mededeling wordt verdeeld in onderdelen en ook op schrift is na te lezen**
- **als moeilijke woorden, nieuwe woorden en eigennamen ook schriftelijk worden aangeboden.**
- **als de leerkracht regelmatig controleert of de informatie begrepen is; dit gebeurt door een samenvatting te vragen of terug te laten vertellen wat de leerling moet gaan doen**
- **als er visuele ondersteuning is met concreet materiaal, afbeeldingen, foto's en filmbeelden**